

Column

'Belangrijk'

door Rebekka de Wit

13 november 2024

– verschenen in De Groene Amsterdammer nr. 46

Land van genade en verdriet #10

(maar als het oude niet schuldig is

geen schuld belijdt

kan het nieuwe natuurlijk ook niet schuldig zijn

en nooit worden berispt

als het nieuwe het oude herhaalt

begint alles dus van voor af aan

maar dit keer anders ingekleurd)

Antjie Krog

Uit: Kleur komt nooit alleen (2002). Vertaling: Robert Dorsman

Omdat iemand me had aangeraden 'de relatie tussen de klimaatcrisis en *extractive colonialism*' wat beter te bestuderen, zat ik in Leiden een college te volgen over dit onderwerp. Het college ging over het frame van de klimaatcrisis als *natural disaster*, en hoe daarmee interventies in Afrika en macht over Afrika wordt gelegitimeerd.

'*There is no such thing as a natural disaster*', zei de docent, waarmee ze bedoelde dat rampen, en de impact ervan, voornamelijk worden bepaald door de politieke structuren waarin ze plaatsvinden.

Katrina was een orkaan, de verwoestingen die daarvan het gevolg waren bij de zwarte gemeenschap van New Orleans waren een politieke ramp.

In het college zat ook een fragment uit de TedTalk van de filmmaker Mallece Bart-Williams uit Sierra Leone, die draait om de volgende vraag: 'Why is it that 5000 units of our currency is worth one unit of your currency when we are the one with actual gold reserves.'

In het college leerde ik dat de alarmerende taal die gebruikt wordt om klimaatbeleid van de grond te krijgen in een geopolitieke context wordt misbruikt om bilaterale akkoorden te sluiten waarin inheemse bevolkingen in Afrika nog verder in de marge worden gedreven, weg van hun land, en vervolgens geen vuur meer mogen stoken, want die koolstofkredieten heeft Europa al van Afrika gekocht.

De docent sloot af met het verdrietige nieuws dat er serieuze plannen zijn om de bachelor *African Studies* te schrappen uit het opleidingsaanbod, terwijl ik net – tijdens dat ene uurtje – had gedacht: eigenlijk moet iedereen hier zitten, moet al deze informatie worden uitgezonden op nationale televisie. Ik kwam naar buiten met een hele lijst van woorden waar ik nog nooit van had gehoord. Variolatie, bijvoorbeeld. Een oude techniek van vaccineren die de tot slaaf gemaakten meenamen naar Amerika, om zo te helpen met het uitroeien van de pokken. Een uurtje had ik doorgebracht in *African Studies* en ik leerde zo misschien wel meer over de klimaatcrisis-als-politieke-crisis dan ik de afgelopen jaren had gedaan.

Op weg naar huis kwam ik langs het gebouw dat de Universiteit van Leiden aan het optuigen is voor de bachelors Cybersecurity en AI Studies. AI wordt door de universiteit voorgesteld als een belangrijk instrument in het gevecht tegen de klimaatcrisis.

In de kringen waarin ik verkeer hoor ik dezelfde cognitieve dissonantie, maar dan toegepast op het eigen vakgebied, iets in de trant van dat de klimaatcrisis een verbeeldingscrisis is en dat we verbeelding nodig hebben om de wereld te redden. Ik denk steeds vaker dat het omgekeerd is: we hebben geen verbeelding nodig om de wereld te redden, we hebben wereld nodig om onze verbeelding te redden, en dat is nu net wat de universiteit wil schrappen uit het curriculum. Wereld.

Ook deze bezuinigingen zijn geen natural disaster, geen boekhoudkundige noodzakelijkheid, maar een politieke ramp op zichzelf. Als we kennis over andere manieren van leven, denken, van politiek bedrijven, omgang met planten en dieren uit het curriculum schrappen, ten bate van kennis over AI, ja, wat dan eigenlijk. Ik stel me voor dat we nog saaier en eenzamer zijn dan we al waren. (En kolonialer, ook, wellicht.)